

DEBRECZÉNI FÜGGETLEN UJSÁG

EGY ÓRA . . . K 12.50
NEGYED ÉVRE K 37.50
FÉL ÉVRE . . . K 75.—
EGÉSZ ÉVRE . . . K 150.—

SZERKESZTŐSÉG ÉS
KIADÓHIVATAL: DEB-
RECEN, PIAC-U. 49. SZ.
TELEFONSZÁM: 18.

POLITIKAI NAPILAP

Önkéntes vagyonadó

A levert monarchia területén alakult nemzeti államok közül Ausztriában már a közvetlen megvalósulás előtt van a minden eddigi adórési mértéket hatványozottan felülmúló vagyonadó, a győztes nagyhatalmak közül pénzügyileg legszilárdabbnak bizonyult Anglia kormánya azt hangoztatja, hogy nem riad vissza egy erősen radikális vagyonadó bevezetésétől.

Győzők és legyőzöttek egyaránt az állampolgárok vagyona rá a apitják a táboros károk pótlására irányuló terveiket, akik nyertek és akik veszítettek, egyaránt olyan addig elképzelhetetlennek tetszett ö-szgekkel kénytelenek számolni a romlás békeállapotok visszállítását célzó munkájuk előkészítésénél.

Az új magyar állam — sajnos — még nem érkezett el a normális állami életnek ahhoz a stádiumához, ahol már a jövőre kibátó alapvető intézkedéseket is sorra ejthetné. Bizonyos azonban, hogy az állami lét szilárdulásával egyidőben, ha nem is egy mindent felölelő program keretében, de egyenként nálunk is sorra kerülnek mindazon életbevágó fontosságú intézkedések, amelyeknek életbejuttatását a győztes hatalmak már a háború utolsó éveiben megkezdték, a legyőzöttek pedig a békefeltételek

átvételével egyidejűleg minden más célt megelőzően fogantatásítottak.

Az első magyar parlament elé törvényjavaslat fog kerülni a vagyonadóról és pedig olyan fokú adóról, amely mélyen bele fog nyulni az adózó polgárok zsebébe, könyörtelenül fel fog kutatni minden fillért, szusszammal fog ellenőrizni minden adóalányt és az államnek polgárai érdekében elvárt könyörtelenségével fog felszívni minden értéket, amit csak a termelő munka megakasztása nélkül elszedhet az adózó polgároktól.

Ezzel a bizonyossággal számolnia kell az új magyar állam polgárainak. S ha számolnak vele és egyidejűleg körültekintve megállapítják, hogy már most is, amikor még csak a startnál vagyunk, millióidokra lenne szükség, hogy a gyorsorlati jelen legézetűbb kívánságait kielégíthessék, akkor rá kell hogy jöjjenek az adózó polgárok arra, hogy az ő szempontjukból teljesen mindegy: bevárják-e a könyörtelen vagyonadó behozatalát, vagy már most, önként, az egyének a közel szemben való súlyos felelőssége tudatában a rendelkezésére bocsátják a köznek a zavartalan állami működéshez szükséges hatalmas ö-szgeket.

A köznek ma, itt Debreczenben, óriási ö-szgekre van szüksége,

amelyeknek fedezete nincsen s amelyet csak a polgárság adózátkészsége biztosíthat. Aki tehát, ma adjon és mindent adjon, ami csak felik tőle, mert ha ma adoz a közért, nagyot,

newerel, maradandó emléket cselekszik azon a pénzen, amit holnap kénytelen-kelletlen, törvénytörésre és kikerülhetetlenül át kell nyújtania a kérélteletlen államnak.

Az amerikai delegátusok a magyar béke aláírása előtt hazautaznak

Fiume még mindig ütközőpont

New York, nov. 11. A New York Sun párisi értesülése szerint az amerikai békedelegátusok a békekonferencia feloszlása után még december hónapban vissza fognak térni Amerikába.

Ha eddig az időpontig a magyar békét nem írják alá, akkor Wallace párisi amerikai nagykövet fogja azt aláírni.

A főkérdés továbbra is a Fiumei ügy szabályozása marad, ami az amerikaiak vizsgálatára állal még súlyosabbá válik, miután egy ez év tavaszán létrejött megállapodás szerint a kérdést nem szabad diplomáciai jegyzékváltás útján elintézní, hanem csakis egy konferencián. Ebben az ügyben egyébként úgy látszik a konferencián két párt alakult, egyrészt az angolok és amerikaiaké, másrészt Francia- és Oroszországé. Az amerikai delegáció most különös nyomatékkal kép-

viseli azt az álláspontját, hogy Fiumét semmiesetre sem lehet Olaszországnak odaítélni. Amerika abban reménykedik, hogy Olaszország jelentékeny engedmények teljesítésére hajlandóan jelenti ki magát.

Amerika módosítja a békeszerződést

Páris, nov. 11. Az amerikai szenátus külügyi bizottsága a következő öt újabb módosítást fogadta el a versaillesi szerződésre vonatkozólag:

1. Az Egyesült Államok Szentungra vonatkozólag fenntartják maguknak az utólagos elhatározás jogát és teljes cselekvési szabadságukat.
2. Az Egyesült Államok és Németország közötti kereskedelmi tranzakcióknak szabályozásához a kongresszus előzetes jóváhagyására van szükség.

A román hadseregvezetéséről

Kivonat a 21 és 22 számú rendeletről (helyesbítő).

1. Vétkezésnek tekintenek mindazon egyének, akik bár nem rossz szándékkal a nyilvános helyiségekben, vasutakban, az utcákon stb. bármilyen módon közölni, hirdetni, megbeszélni fogják az akár igaz, akár képzelt híreket vagy véleményeket, amelyek a harci tevékenységet érintik; továbbá, amelyek a helyzetre és a csoportok áthelyezésére, vagy a katonai hatóságok rendelkezésére, vagy bármilyen, a román hadsereget érintő ügyekre vonatkoznak.

2. Ezen vétkezések a katonai bírák által első és utolsó fokban fognak tárgyalatni és egy évig terjedő börtönről és 2000 lei pénzbüntetésre elítélteni, amikor a jentí vétkes kénkedési és árulás-szándékkal történtek a háború esetén érvényes büntetéseknek négrehallatni.

Figyelmeztetés.

Azok az egyének, akik a Tiszántulról Debrecenbe jönnek vagy átutazóban vannak és 24 óránál tovább maradnak itt, kötelesek azonnal

jelentkezni a katonai rendőrségen bejelentvén megérkezésüket. Mindazok, akik ezen rendelet ellen vétének az utolsó rendelet értelmében meg lesznek büntetve.

A katonai zóna-főparancsnokság.

Mit találtak a románok Magyarországon

Az erdélyi lapok a volt osztrák-magyar megszálló hadsereg Romániában elkövetett pusztításokra és rablásokra vonatkozólag a következőket jelentik:

»A magyarok és németek által lopott templomi harangok leg nagyobb részét megtalálták a híres budapesti Welsz Manfréd féle tölteny- és granátgyárban. A megtalált harangokon tisztán látható a román írás, úgy, hogy többé nem vonható kétségbe, hogy azok román harangok. Egy

amerikai misszió le is fényképezte őket.»

»Elnökbúrán levő magyar állam győgyszerraktárában a megszállás idején a magyar hatóságok által elvett nagyobb mennyiségű győgyszert és román nyagot fedestek fel, jegyzőkönyvet vettek fel és fényképeket is készítettek ezekről a magyar hatóságok jelenlétében.»

Figyelmeztetés.

Tudomására hozatik az utazó személyeknek, akik akár a Tiszától nyugatra, akár a demarkációsális vonaltól keletre akarnak utazni, hogy ezen figyelmeztetés megjelenésétől kezdve kérvényben csatlótni kell egy nyilatkozatot, amelyben fel legyen tüntetve az illető katonai állapota, hogy aktív vagy tartalékos tiszt volt-e vagy egyáltalában nem tartozott rangsorba. Mindazok a kérvények, amelyekből ez a nyilatkozat hiányzik, figyelembe nem vétetnek és megsemmisítetnek. Figyelmeztetik a közönséget, hogy azok, akik

hamis adatokat adnak be, a törvények szerint büntetettek.

A megszállott területek főparancsnoksága.

Értesítés

A katonailag megszállott területek parancsnoksága elrendeli:

- a) Azon kérvények, amelyek 100 klg.-nál kisebb mennyiségű gabona, illetve zöldség szállításra vonatkoznak, azon katonai főispáni hivatalhoz terjesztendők elő helybenhagyás végett, amely alatt tartoznak.
- b) Azon kérvények, amelyek 100 klg.-nál nagyobb mennyiségű gabona, zöldség vagy más élelmi szállításra vonatkoznak, a katonailag megszállott területek parancsnokságánál levő „Élelmezési hivatal”-hoz kell előterjeszteni helybenhagyás végett.

A katonailag megszállott területek parancsnoka:

Michaescu, tábornok.
Élelmezési hivatal főnöke
Georgescu P. Ioan, őrnagy.

3. A kongresszus leg dönteni afelett, hogy az Egyesült Államok kötelesek lesznek-e hozzájárulni a Népliga titkárságának és a szerződés értelmében alakított bizottságoknak költségeihez.

4. Ami a fegyverkezések korlátozását illeti, a kongresszus fentartja magának azt a jogot, hogy az Egyesült Államok fegyverkezését fokozza az esetben, ha az Egyesült Államok háboru avagy pedig ellenséges invázió veszélye előtt állanak.

5. Amerika honpolgárai továbbra is kereskedelmi és pénzügyi összeköttetéseket tarthatnak fenn bármely más állam polgáraival, úgy amint azt a szerződés nyolcadik cikkelye szabályozza. (Journal des Debata.)

Fiume a béke kulosa

Róma, nov. 11. Nitti választóihoz intézet levelében a következő nyilatkozatot teszi Fiumera vonatkozólag:

El akarjuk háritani az új háborút és gyermekeinknek emberesebb, nyugodtabb jövőt akarunk biztosítani. A Fiumei kérdés nemcsak gazdasági kérdés Olaszországra nézve, hanem a nemzeti méltóságnak erkölcsi ügye is. Ha a barátságos államok megtagadják ennek a városnak olasz jellegét, Olaszország belügyében türelmetlen állapotot teremtenek és egyuttal állandó surlódásra fognak okot adni. A közbéke érdekében sem szabad Fiumét és Zárát, a kimondott olasz városokat elszakítani Olaszország testéből. (Viitorul)

A bécsi reparációs bizottság

Bécs, nov. 11. A jóvátételi bizottság szervező bizottságának bécsi albizottsága mai ülésén a különböző kormánysszervek és ipari szervezetek által előterjesztett jelentéseket bírálta felül és a legközelebbi két napon belül Párisba szóló jelentésének megbeszélésével fog foglalkozni. A jelentés elküldése után a további érdekcsoportok képviselői fogják az albizottság ülésére meghívni.

Az exosászár pöre

London, nov. 11. Az angol képviselőház foglalkozott a német császár fölött tartandó itelkezés kérdésével. Az egyik angol képviselő kijelentése szerint Anglia nincsen azon a véleményen, hogy a császár ellen eljárást kell indítani. Erre Borar Law megjegyezte, hogy az angol nép igenis kívánja azt. A miniszter még hozzátoldta, hogy nincsen egyetlen indok sem arra, hogy a békeszerződést életbe ne léptessék. (Dimineata.)

Rupprecht és Falaenhayn.

Lyon, nov. 11. Zürichből jelentik, hogy Falkenhayn volt német vezérkari főnököt, aki önmaga kérte a felelősséget megállapító törvényszéktől a kihallgatást, nemsokára meg fogják idézni a belgiumi katonai mekkedés felülvizsgálása alkalmával. Ehhez a törvénysekhez levelet intézett Rupp-

recht bajor trónörökös is, aki jelenleg Svájcban tartózkodik, ő is kéri kihallgatását.

Amerika berlini diplomáciai képviselője

Washington, nov. 11. Amerika németországi kormánybiztosát, Dressel-t, az Egyesült Államok berlini ügyvezetőjévé nevezték ki.

Liga az éhínség ellen

Berlin, nov. 3. Bernstein Ede és Brauntanár ma Londonba utaztak, hogy az éhínség elleni liga gyűlésén résztvegyenek. Kautsky Károly közbejött akadályok miatt nem utazhatott Londonba.

Páris, nov. 3. A Reuter iroda jelenti, hogy három német delegátus Brentano tanár, Oppenheimer Ferenc és Gailmann, Freuse hollandi kiküldöttel együtt Londonba érkezett, hogy résztvegyenek az éhínség ellen küzdő Liga tanácskozásain.

A villamosáram- és gázfogyasztás korlátozása

Rendelet a legnagyobbfokú takarékoságról

A szémszállítási nehézségekkel hetek óta küzd a világítási vállalat és ezen idő alatt többször megtörtént, hogy a világítás még a korlátozottan megszabott rövid időn belül sem volt, vagy pedig váratlanul, jóval a megjelölt időpont előtt kialudtak az összes villamos lámpák.

Mivel a szémszállítási nehézség k bizonyos ideig állandóknak tekinthető, szükségessé vált, hogy a tényleges helyzettel számolva, olyan intézkedések lépjenek életbe, amelyek alkalmazásuk lehetnek arra, hogy a korlátozott mértékben rendelkezésre álló szénmennyiség a világítás céljaira minél gazdaságosabban legyen felhasználható.

Valószínűleg már holnap a kormányzó tabornok rendeletet tesz közzé a villamos áram- és gázfogyasztás, valamint a vízvezeteki víz használatának korlátozásáról.

A rendelet szerint a szénhiány miatt a világítási vállalat részére a szükséges tüzei tüzelőanyagok legfeljebb csak az egyharmadrésze biztosítható, kötelesege tehát mindenkinek közzérdekből, hogy a legtakarékosabban használja a gázt és a villamosáramot. Egy szobában legfeljebb csak egy gázlámpa vagy egy villamoségő használható. Műhelyek, hivatalok csak annyi lámpát egehetnek, amennyi műhatatlanul szükséges. Malmok és nagyobb üzemek motorjai délután 5 órától esti 10 óráig nem kaphatnak villamos áramot. Kivételes esetekben a gáz- és világítási vállalat parancsnoksága adhat engedélyt. A kirkatoknak gázzal vagy villannyal való ki-világítása tilos. Szigorúan tilos árammérő- illetve gázóra nélkül felhasználni a gázt vagy a villamosáramot. Ugyancsak a legszigorubbán takarékoskodni kell a vízvezeteki vízzel is, mert a víz-műtelepek rendkívül nagy mennyiségű szénre van amegy is szüksége. A rendelet megszűnt 50 ezer koronaig terjedő pénzbüntetés sújtja.

A rendelet megjelenése és végrehajtása bizonyára elő fogja segíteni, hogy legalább a korlátozott világítás zavartalanul biztosítható legyen.

Menekült tisztviselők az ideiglenes alkalmazottak helyén

A főispán felhívása

Az állampénztár súlyos helyzete arra kényszerítette a különböző hivatalok vezetőségét, hogy a feleslegesnek mutakozó ideiglenes minőségű alkalmazottakat elbocsássák. Ezeknek a helyére menekült tisztviselőket szándékoznak alkalmazni, akiknek az illetményei amegy is az állampénztárt terhelik. Hogy megállapítható legyen, hány menekült tisztviselő van Debreczenben és milyen beosztásban alkalmazhatók, Márk Endre főispán a következő felhívást bocsátotta ki:

Felhívom a menekülni kényszerült és jelenleg Debreczenben beosztás és alkalmazás nélkül levő összes alkalmazottakat (tisztviselő, szolgák stb.), hogy a helybeli pénzügyigazgatóságnál nyilvántartásba vétel végett mielőbb jelentkezzenek. Összes igazoló okmányaikkal együtt.

Márk Endre,

főispáni teendővel megbízott polgármester.

25 milliósszovjetnyereség

A jégbiztosító társaságok a kormányhoz

A magyar proletárdiktatura egyetlen üzlete, amelyre nem fizettek rá milliókat, hanem huszonöt milliót hasznolt hajtotta, a Jégbiztosítási iroda volt. A tanácskormány megiltotta a régi kilenc jégbiztosító társaságoknak, hogy jégbiztosító társaságok, hogy jégbiztosító iroda do gozhatott az országban, olyan díjakat szedve, aminket akart. Monopólium és terror írják elő a díjakat. Az eredmény 25 millió korona nyereség volt.

Érdekes, hogy egy évtized óta olyan keves jégkár nem volt az országban, mint a komán alatt, nem csoda, ha a befolyt díjak javarésze megmaradt. A diktatura bukása után a kilenc jégbiztosító azzal a kéréssel fordult a pénzügyminiszterhez, hogy a Jégirodának a szovjet alatt elért 25 millióját fizesse ki nekik, miután ez az ő elmaradt hasznuk, amely teljes joggal megilleti őket. A kilenc jégbiztosító kérését követte a többi társaság. Ezek is jogot formáltak a 25 millióra. Azzal argumentáltak, hogy a szovjet alatt elért veszteségeikért legalább részben kárpótolná őket a 25 millió megfelelő hányada. A pénzügyminiszter most már nem tudja, a jegeseknek, vagy a nem jegeseknek adjon-e igazat. S végül — nagyon helyesen — úgy határozott, hogy a 25 milliót sem az egyik, sem a másik csoport nem kapja.

Lehetnek és lesznek kártérítési igények külföldi társaságok részéről a az állam kedvezőt-

len birói döntés esetén a 25 millióból fogja fedezni kárviselt kötelezettségét.

Új konkordátum

a hajdudorogi püspökség ügyében

Radu püspök római útja

A hajdudorogi görög katolikus egyházmegye 1911-ben létesült. Azalatt a rövid pár esztendő alatt, amíg fennállott, sokszor foglalkoztatta a közvéleményt.

Hosszas tárgyalások után, miközben az egyházközségek egy része tényleg a nagyváradi görög katolikus püspökség fenntartása alá került, Radu Demeter dr. nagyváradi görög katolikus püspök Rómába utazott, hogy a Vatikánnal tárgyaljon és a szentszék döntését megszerezze.

Radu püspök tegnap Rómából visszaérkezett Nagyváradra. Utjának eredményéről eddig csak az szivárgott ki, hogy a püspök a szentszékkal beható tanácskozásokat folytatott egy új konkordátum létesítése iránt, amelyet a szentszék köi Romániával a hozzácsatolt görögkatolikus egyházak új helyzeténél fogva.

A konkordátuma tényleges megkötése már a diplomácia feladata. Egy bizonyos: ez az új konkordátum már szentszéki intézkedéseket fog tartalmazni a hajdudorogi egyházmegye egyes egyházközségeinek hovatarozásáról, esetleg az egész egyházmegye likvidálásáról.

Egy spanyol infáns kalandjai

Francia állampolgárságot kér egy orleansi herceg

Madridból jelentik: Orleans Antal herceg, számtalan világhírű szereimi kaland hőse vagy áldozata, lemondott a spanyol állampolgárságról és levelet irt Clemenceaunak, akitől kéri, hogy fogadják be a francia alattvalók közé. Kész arra, hogy lemondjon a spanyol infánsi címéről s az ezzel járó jogokról, hogy ismét francia polgárrá lehessen és visszatérhessen Párisba, ahol állandóan lakott.

Antal herceg fia Montpensier hercegnek és unokaöccse Lajos Fülöpnek. A spanyol herceg soha többé nem akar visszatérni Spanyolországba. Ez év májusának végén a francia kormány a párisi spanyol követség kérésére kiutasította a herceget Franciaországból és rendőri fedezettel a spanyol

patárra vitett egy spanyol kövölték vezetését, mely helyezte.

Orleans Antanosan panaszosának, Alfonso szemben tanúellen és elme majd Genuának szökését. Itáli birtokait tizen Ami hirhédit jait illeti, azo s azt mondta miatt megok a spanyol kivi villámok. Bgyobbik flán aki egy sz hercegnőt ve jelenleg Sváj zassága miat many megilt való visszatér

Anglia csatludja adóss

Izgalmos vi

Páris, no lenti Londonk házban tegn pénzügyi vita George fe kérdést. C I párt nevében tett elő, mon a jelenlegi ö gosulatianok gyi ternek o vagyondézm tetni.

Robert Ce tsite, hogy módja a term kielegítő ipar visszatérésnek munkasokát a hajdonosaivá, emelkedett sz kijelentéseket

— A korn előt — ugyan — szembe k dennemü me mely csak a általános hit jövő évben állami bevéte heitőve fogja díadósságot v

Az immár e terv szerint lesztik az ő A világhábor háboruja voi most a nyo hadiadósságo hez vágják, kormányt re ezert az óriá dolog azt áll ország fizetöl emelkedni fo ményyel szá verszúnet 4, állott fegyv 720,000 a h végén csak 1

kel ett tartam mert nem fogja-e Néme zóadést írni. részvevőinel hogy nem fo

ARÚN

(Kölcsonb)

határa vitette. Alig ért a herceg spanyol földre, nyomban közölték vele a királyi határozatot, mely őt gondnokság alá helyezte.

Orleans Antal herceg nyilvánosan panaszkodott unokaszerződésének, Alfons királynak vele szemben tanúsított viselkedése ellen és elmesélte Portugáliába, majd Genuába és Rómába való szökését. Itáliában eladta ottani birtokait tizenkét millió líráért. Ami hírhedt szerelmi kalandjait illeti, azokról is nyilatkozott, s azt mondta, hogy kalandjai miatt megokolatlanul érték őt a spanyol király által reá lövelt villámok. Beszélte azután nagyobbik fiának házasságáról is, aki egy száz kőburg-góthai hercegnőt vett feleségül és aki jelenleg Svájcban él, mert házassága miatt a francia kormány megtiltotta neki a Párisba való visszatérést.

Anglia csak 50 év alatt tudja adósságait letörleszteni

Igazalmas vita az alsóházban

Páris, nov. 11. A *Matin* jelenté Londonból: Az angol alsóházban tegnap délután nagy pénzügyi vita volt, melyen Lloyd George felvetette a bizalmi kérdést. Clynes a munkáspárt nevében javaslatot terjesztett elő, mondja ki a Ház, hogy a jelenlegi összes kiadások jogosulatlanok és hogy a pénzügyi terhek csökkentése céljából vagyonszármazást kell életbe lépíteni.

Robert Cecil lord kijelentette, hogy a legalkalmasabb módja a termelés emelésének és kielégítő ipari viszonyokra való visszatérésnek, ha megteszik a munkásokat a vállalatok társtulajdonosává, Erre Lloyd George emelkedett szövege és igen éles kijelentéseket tett.

A kormánynak mindenképp el kell érnie, hogy a Ház, hogy a jelenlegi összes kiadások jogosulatlanok és hogy a pénzügyi terhek csökkentése céljából vagyonszármazást kell életbe lépíteni.

Robert Cecil lord kijelentette, hogy a legalkalmasabb módja a termelés emelésének és kielégítő ipari viszonyokra való visszatérésnek, ha megteszik a munkásokat a vállalatok társtulajdonosává, Erre Lloyd George emelkedett szövege és igen éles kijelentéseket tett.

A kormánynak mindenképp el kell érnie, hogy a Ház, hogy a jelenlegi összes kiadások jogosulatlanok és hogy a pénzügyi terhek csökkentése céljából vagyonszármazást kell életbe lépíteni.

Robert Cecil lord kijelentette, hogy a legalkalmasabb módja a termelés emelésének és kielégítő ipari viszonyokra való visszatérésnek, ha megteszik a munkásokat a vállalatok társtulajdonosává, Erre Lloyd George emelkedett szövege és igen éles kijelentéseket tett.

kénytelen volt az utolsó pillanatban három vagy négy hadosztályt Fochnak rendelkezésére bocsátani, mert a rajnamenti csapatok nem voltak elegendők egy Berlin elleni előnyomulásra. A németek csak azért irták alá a szerződést, mert tudták, hogy megvan a hozzá való hatalmunk, hogy őket erre kényszerítsük.

Lloyd George beszéde után kiáltások hallatszottak:

— Szavazni! Szavazni!
Mint hogy azonban még szónokok voltak feliratkozva, az elnök szólásszabadságot követelt számukra. Bonar Law élt a zárszó jogával és többek között így szólt:

— A szövetségesek 1 milliárd 700.000 font sterlinggel adóssai Angliának. Franciaország és Olaszország tartozása meghaladja azt az összeget, amellyel Anglia Amerikának adósa. A gyarmatok 220 millió font sterlinggel adóssai, India pedig 221 millióval. Szónok az orosz tartozásokat sem tartja elvesztettnek. Vagyonszármazásra nem tudja magát rászánni.

Clynes indítványát 455 szavazattal 50 ellenében elvetették. A szavazás eredményét majdnem az egész Ház a kormány élénk élettel fogadta.

Asquith a vagyonszó mellett.

Páris, november 11. — A *Matin* értesítése szerint Asquith egy Aberystwythben tartott beszédében a pénzügyi válság elkerülése érdekében új adók behozása ellen nyilatkozott. Hevesen bírálta a

kormány pénzügyi politikáját, melyet dacára a kormánynak újabb adókat bízalmi szavazatnak, könnyelműnek ítél. Nem szabad sem a szövetségeseknek adókat kölcsönök visszafizetésére, sem Németország adósságára, sem pedig a hadianyag eladására számítani. Mindez nem csökkentheti jelentősen az államadósságot. Mindenesetre haladás a kormánynak az a lépése, hogy ez ügyben ankétot hív egybe, melyen megvizsgálják, vajjon keresztülvihető-e a hadianyag eladásán kívül még a háborúban keletkezett vagyonszó egy újabb megadóztatása is. De ez nem elég. Gondolni kell egy általános vagyonszóra is.

Franciaország pénzügyi válsága

Páris, nov. 11. Klotz francia pénzügyminiszter hiába próbálta meg a képviselőházban megnyugtanni a közvéleményt a keletkezett pénzügyi helyzetéről. A pénzügyminiszter tu zott optimizmusával szemben felhozták azt a tényt, hogy a francia költségvetés évente huszonöt milliárdra ug, a francia államadósság pedig, amelyet törleszteni kell, meghaladja a kétszáz milliárdot. Vajjon jön-e segítség az amerikai imperializmusból? Kétséges. Csak a fehér ház jenkibankárjaiat kell meghallgatni és mindjárt megkapjuk rá a feleletet. Csak nagyon vékony reményeg van arra, hogy a washingtoni hivatalos világ hajlandó lesz bizonyos támogatást nyújtani. (*Matin*).

Konstantinápoly kérdését nem lehet megoldani

A világpolitika legsúlyosabb problémája

Páris, nov. 6. Spencer Pratt, az Egyesült Államok volt perzsi nagykövete, a »Gaulois«-ban hosszabb cikket közöl a keleti kérdés megoldásáról. Szerinte ez a világpolitika legsúlyosabb problémája. Ez az oka annak, hogy legújára hagytak a konferencián. Napoleon emlékirataiban a következő mondatra akadunk: »Többször felvetették a kérdést közttem és Sándor cár között, hogy miként lehetne felosztani Törökországot. Törökország országot Konstantinápoly mellett meg. Oroszország akarja Konstantinápolyt, de Franciaország nem adhatta oda. Az, akinek a kezében lesz Konstantinápoly, uralkodni fog a Keleten. Amilyen volt ez a kérdés a múltban, olyan ma is.«

Hogyan Konstantin császár Rómából annak idején Bzancia tette át a székhelyét, csak az ő politikai érzékét bizonyítja. Ma is ez az oka, hogy azóta sem merik egyik hatalom kezébe sem játszani. Ha atengednék másoknak, például a görögöknek vagy a bolgároknak, jónahát a görögöknek volna némi joguk hozzá, és csak újabb háborúra adna alkalmat a Bakánon. Ha nemzetközisévé tennék — és ez a gondolat nagyon előnyös, de csak

elméletben — arra az eredményre vezetne, hogy lehetetlen lenne egyöntetűen kormányozni. — Konstantinápolyban csupa ellenlétes erdekek és nézetek uralkodnak.

Szerintem, írja Pratt, az egyetlen megoldás az, amire keleti hozzászólások diplomáciai működés-mást jellemezték, hogy a törökök kezében kell hagyni Konstantinápolyt, valamint minden területet, ahol a törökök többségben laknak. A szultán hatalmát pedig meg kell őrizni. Ennek elengedhetetlen feltétele az amerikai, angol és francia politikuskokat kell kinevezni. Ezeknek sem lehet egyéb feladatuk, mint hogy a nemzetközi jogot liberálisan alkalmazzák és a közigazgatást pedig európaivá tegyék.

Hogya az ottomán birodalomtól leggazdagabb tartományait elszakítsák, elvinnék azt a várost, amely a fővárosa és a törökök hajdani dicőségének színterét, nemcsak igazságtalanság lenne, hanem vakus sértés lenne az egész islam viagra. Ezt pedig nem néhátne közömbösen sem Franciaország, sem Anglia, mert szemből kell vetniük minőrára menő muzumán által valóikkal és nem szabad elfeled

nők, hogy a háború idején milyen önzetlenül és lelkesen támogatták ezek a szövetségeseket.

Nem kell elfeledni azt sem, hogy a Boszporus parjisa és a Fekete-tenger dall részein elterülő török birodalom, valamint a Kaspi tengerig nyúló erős Perzsa a legerősebb köfal az északról terjedő bolsevizmus ellen.

A törökök és perzsák ép úgy, mint a többi valódi muzulmánok, fajuk és vallásuknál fogva vérségi konzervatívok, ellenforradalmárok, akik között a bolsevista eszmék megfűllednek. (Viitorul.)

A török béke

Lyon, nov. 11. Konstantinápolyból jelentik, hogy a török kormány, tekintettel a török béke-delegáció küszöbön álló meghívására, új békekövetséget választott meg, amelynek rendeltetése tanulmányozni az osztrák-német és bolgár békeszövegeket és ennek alapján elkészíteni Törökország ellenjavaslatait. (Universul.)

Engedmény a bolgároknak.

Horsea, nov. 10. Párisi újságok szerint a főtanács elfogadta a bolgár ellenjavaslatokra adandó válasz szövegét. A hét végén át is adják azt a választ a bolgár delegációnak. Az átadási számított hat napon belül a delegációnak ki kell jelentenie, hogy vagy aláírja a békét, vagy megtagadja. Az újabb szöveg feletl vitának helye nincs. Annyit azonban már is jeleznek, hogy a főtanács a bolgár bizonyítékok súlyának engedve, Caribrod vidéken engedményeket tett a bolgárok javára a szerb követelésekkel szemben. (Viitorul.)

A politika eseményei

Benes — Friedrich ellen

Bukarest, nov. 8. A »Reichpost«-jeleenti Prágából, hogy Benes cseh külügyminiszter az országgyűlés előtt kijelentette, hogy a cseh köztársaság nem ismerheti el a monarchista törökvezető Friedrich-kormányt, akiknek politikája a szomszéd államokkal ellentétben áll. A csehek Magyarországgal csak úgy dolgozhatnak együtt, hogyha Magyarországon a köztársasági elemek fognak kormányozni. Azonban Magyarországot elelemmel és szellemi minden körülmények között el fogják látni. (Adeverul.)

A magyar kérdés a főtanács előtt

Lyon, november 11. A főtanács megkapta és tudomásul vette Sir George Clark jelentését a budapesti helyzetről és a jelentések alapján vita és elbírálat tárgya lett a magyar kérdés megoldását. A főtanács elfogadta, hogy az európai dunai bizottság székhelye Budapestben legyen és hogy a Duna-bizottság a békekonferenciára

GRÜNWALD cipőüzeme

Legjobb minőségű cipők állandóan készen nagyban és kis mennyiségben is. Rendelés pontosan eszközöltetik, sürgős esetben 36 óra alatt elkészül.

Legjobb minőségű cipők állandóan készen nagyban és kis mennyiségben is. Rendelés pontosan eszközöltetik, sürgős esetben 36 óra alatt elkészül.

nden
nyula
fogta
bár
mert
ofáló
d egy
ked-
jőző
szülő
ulzá-
ala-
zinte-
zkrét
5.
nagy
ot is,
11.)

11. —
na az
zinre
Szép
vad-
szin-
gen-
ökön
na és
vegy-
adás
zban.
mek-
n, 5
hely-
zban.

pol-
cimű
ámát
o és
rdisk
sze-

ni-
cimű
drá-
játék
film-
a be

az
otó-
uj
zen-
gész
álta-

lám-
arca,

tban
zép-
nthá
szág
áros
ines
rták
Ez
rtó.

ido-
zta,
és
isz-
lel-
viz
ogy
fa-
rgó
tte,
bo-
szu
rd,

— **Figyelmeztetés!** Baczoni Károly gyógyszerész kéri a legrovidebb időn belül a katonai rendőrségen jelentkezést az otthagyt dolgainak átvétele végett. Katonai rendőrség.

— **A tengeriért követelhető legmagasabb ár megállapítása.** A tengeriért követelhető legmagasabb árat a szállítás időpontjához képest a következőleg állapítom meg: a) közönséges (lófogó) és kevert tengerire nézve: ha a szállítás történik 1919 évi november 15-ig csövesen 60 kor., morzsolt 78 kor., 1919. november 16-tól december 15-ig csövesen 62 kor., morzsolt 79 kor., december 16-tól 1920. január 15-ig csövesen 64 kor., morzsolt 80 kor., január 16-tól február 15-ig csövesen 66 kor., morzsolt 81 kor., február 16-tól március 15-ig csövesen 68 kor., morzsolt 82 kor., március 16-tól április 15-ig csövesen 70 kor., morzsolt 83 kor., április 16-tól május 15-ig csövesen 72 kor., morzsolt 84 kor., b) fajtengerire: (cinquantin, florentin, puyi és fehér gömbölyű) ha a szállítás történik 1919. november 15-ig csövesen 70 korona, morzsolt 91 korona, november 16-tól december 15-ig csövesen 72.20 kor., morzsolt 92 kor., december 16-tól 1920. január 15-ig csövesen 74.40 kor., morzsolt 93 kor., január 16-tól február 15-ig csövesen 76 K 60 f., morzsolt 94 K, febr. 16-tól március 15-ig csövesen 78.80 kor., morzsolt 95 kor., március 16-tól április 15-ig csövesen 81 korona, morzsolt 96 korona, április 16-tól május 15-ig csövesen 83.20 kor., morzsolt 97 kor. Debrecen, 1919. november 11. A polgármester helyett: Zöld, tb. tanácsnok.

— **Borsalmas bányarobbanás.** Londonból jelentik: A Levantén, A Saint Jacques mellett cinkbányában borsalmas bányarobbanás történt, amelynek eddig több mint harminc halottja van, ezenfelül még tizenhat munkás hiányzik. Nem tudják, hogy a munkások a romok alatt élnek-e még, vagy

sem. A robbanás tönkretette az olvasztó kemencéket és a gyártelepeket.

— **Brüll és Kollin** fogmátermét áthelyezte Piac-utca 72. szám alá, Deák Ferenc-utca sarok.

— **Dívatos, szép férfi és női** nyakssalak és nyakkendő újdonságok Frank Imréné', Ferenc József ut 43.

— **Karbid, karbidlámpa** Molnár Testvéreknél.

— **Sándor Aladár** és fivére fogászati és fogtechnikai laboratorium Széchenyi-utca 23.

— **Zseblámpa elem** Molnár Testvéreknél.

— **Legnagyobb szűcsáru üzletemet** Szent Anna-u. 3. alól Piac-utca 4. szám alá helyeztem. Végh Gyula.

— **Legujabb szabásu** haskötők, melltartók kaphatók Goldstein Karolinánál Miklós-utca 5.

FOGASZATI MUTEREM
Schusztér Ferenc Vár-
utca II. szám alatt.

Moskovits József

úri szobá,

Hatvan-utca 5. szám.

Állandóan raktáron angol szövegek, melyekből legizlésebb úri ruházat készítek.

SZÍNHÁZ.

A SZÍNHÁZAK MŰSORA:

Csokonai színház

Szerda: Délután: Ifjúsági előadás. Biboros, színmű. Este: C) bérlet. Terike.

Csütörtök: A) bérlet. Gyimesi vadvirág, népszínmű.

Péntek: B) bérlet. Gyimesi vadvirág.

Szombat: Délután: Gyermekelőadás. Csizmás kandur. Este: C) bérlet. Gyimesi vadvirág.

Vasárnap: Délután: Kis gróf, operett. Este: Gyimesi vad-

Vigszínház

Szerda: Szép Heléna.
Csütörtök: Vigözvegy, operett.
Péntek: Kis gróf, operett.

Szombat: Délután: Marcsa katonája, operett. Este: Terike, vígjáték.

Vasárnap: Délután: Férj vadászni jár, piros színlepos bohózat. Este: Biboros, színmű.

Terike.

(Bemutató a Csokonai-színházban.)

A Terike hamisíthatatlan pesti darab. Földes Imre, a színházi publikum raffinált ismerője, elsőrangú trükköt kísérelt meg, amikor a nagyvárosi, tehát könnyebb fajsúlyu morál dik-tálta cselekményt a puritán gondolkodású falu levegőjébe helyezi át és a Molnár Ferenc Ördög-ével kacérkodó deus ex machina szerepével egy vidéki plébánost ruház fel.

De egyebekben is, a legkisebb részletekig pesti ize van Földes darabjának, mert trükkökre helyezi a fősúlyt, raffinált meglepetésekre, fehér idillek váltakoznak feketén vörös erkölcs-prédikációkkal, nyugtalanítják a jámbor hallgatót, nem engedik félelmezni és nem hagynak neki időt, hogy fölfedezze a cselekmény irrealitását, a személyek valóságosságát, a beállítás képtelenségét. Aszimmetria-boszorkányos technikájának ragyogó példája Földes darabja, ez a Janus arcú színmű, amelyik egyik oldalról nézve olvadózóan fehér, levedülés tisztasága, a másik oldalról nézve azonban nagyszerű agitátora a hedonista életfilozófiának.

Az első előadást jóakaratu ambicionálás, szorgalmas felkészülés jellemezte, a kiállítás semmi kívánnivalót nem hagyott maga után, a rendezés kifogástalanul sima volt. A szereplő színészek közül a nőkről vajmi kevés jót mondhatunk, a drámai együttes női tagjai valahogy nincsenek a helyükön, az egyiknek a hangja is, a játéka is valósággal agyonnyom minden könnyebb fajsúlyu szerepet, a másiknak nincsen semmi ereje, semmi kifejező képessége, a harmadik, kezdő léte, rossz iskolába került s már most is úgy énekel, mint egy felnőt. A férfiak közül Váradi Lajos nagyszerű ígéret, alakítása életet, természet-

séget sugároz és ment minden mesterkedéstől. László Gyula alapjában véve tévesen fogta föl a plébános szerepét, bár ebben az író is hibás, mert egy voltairi módon filozofáló abbé bajosau képzelhető el egy magyar faluban; egyébként kedves, meleg, kedélyes és jóízű volt az alakítása. Bihari László helyesen tartózkodott a túlzásoktól, igaz viszont, hogy alakítása így meglehetősen szintelen volt. Kís szerepében diszkrét és stílusos volt Nagy Jenő.

A kisszámú közönség nagy tetszéssel fogadta a darabot is, az előadást is. (II.)

A színházi iroda hírei.

Félhat órákor kezdődik ma az előadás a Vigszínházban. Szinre kerül az Ocskai párral a Szép Heléna operett. — Gyimesi vadvirág foglalkoztatja most a színházulatot. Új betanulással gondos előadásban csütörtökön kerül színre. Honthy Hanna és Járai lépnek fel a Vigözvegyben csütörtökön. — Az előadás fél hat órákor a Vigszínházban. — Csizmás kandur, gyermekdarab szombaton délután, 5 órai kezdettel mérsékelt helyárrakkal a Csokonai-színházban.

Nordisk műsor az Apollóban. A hetedik csók című négyfelvonásos Nordisk drámát mutatja be ma és Apollo és egy három felvonásos nordisk vígjátékot: Mire képes a szerelem.

Francia film az Urániában. A végzetes rágalom című háromfelvonásos bűnügyi dráma és A pajkos Renata vígjáték négyfelvonásban, a francia filmművészet remekét mutatja be ma és holnap az Uránia.

Fehér osaládi műsor az Arany Bika Műi Varietében. A Barcarola-duo az új Pierrot táncszkeccsükkel szenzációs sikert aratnak; az egész művésztszűcsület új műsorát általános tetszés kíséri.

Ujdonságok
hetenkint érkeznek az
Alföldi
könyvkereskedésbe,
PIAC-UTCA 18.
(Tisza-palota.)

A prágai lovag.

Írta: Allan Scott. (6)

Ha nem voltak együtt, vágyott hozzája, ha mellette volt, reszketett a győtrő izgalomban. Ha egyedül volt, szép mondatokat, meggyőző frázisokat fogalmazott, amiket majd el fog neki mondani. És amikor találkoztak, megtört minden elhatározása, eltűntek a szép szavak, mint napos reggelen a hajnali harmat. Egyetlen szó nem jött az ajkára. És cifra mondatok helyett jelentéktelen semmiségeket hebegett, valóban úgy tűnt fel, mintha nyugodt és megelégedett lett volna. Egy délután a Hradsin zegzugos, lejtős utcáit járták minden különösebb cél nélkül, csak épp hogy együtt legyenek és sétáljanak.

Sokáig mentek egymás mellett szólanul, mintha csak a lelkük beszélgetett volna hangtalan, néma szavakkal.

Jaroslav fáradtnak látszott és levány volt.

— Mi baja van magának? — kérdezte Sylvia.

— Beteg vagyok.

— Ugyan menjen, maga csacsi.

— Ha maga nem hiszi Sylvia — mondta félénk, alázatos, reszkető hangon a fiú — akkor nem vagyok beteg.

Panasz is kísért a szavakból. Sylvia megállott és hosszan a szemébe nézett. Aztán ijedten mondta:

— Maga Jaroslav igazán beteg. De hát miért nem megy orvoshoz?

— Mert az orvos kidobna.

— Az orvos kidobna? Akkor az az orvos gazember.

— Nem, Sylvia, az az orvos nem gazember, az az orvos egy dacos asszony.

Sylvia nem értette.

— Igen — szólt Jaroslav — az az orvos maga, Sylvia.

— Az én betegségemet csak maga tudná meggyógyítani, mert ez a betegség örök, emésztő vágy maga után.

Sylvia megrettenve nézett rá:

— Jaroslav!

— Ugy-e fél, ugy-e meg van ijedve? Nem keltek magának. Megvet. Eddig. Mint egy rongyot. Mint a selyempapírt, amiből kiszedte az izes cukrot. Nem keltek; mert undorodik tőlem, mert hitványabbnak tart, mint a másikat, mert csak játéknak vagyok jó, de még arra sem érdemesít, mint a gyerek a játékát, hogy szétszedje, felbontsa, megnézze, mi van belül, mi hajtja, úzi, forgatja a hitvány játékot.

— De Jaroslav, az istenért, mit akar?

— Hogy mit akarok? Mindent akarok, téged akarok, az egész világot akarom, veled, benned, mindent, mindent.

— Jaroslav!

— Ne szólj. Egy csókot akarom és aztán meghalni. Egy ölelést akarom és aztán elkarhozni a poklok kiráiban. A csókot ízetű, a tested melegétől boldog leszek, meggyógyulok, üdvözölök.

Lehajította a fejét.

Sylvia-nak izgalomban hullámzott a keble, kigyúlt az arca, megfényesedtek a szemei.

Ugy érezte, hogy e pillanatban vesztette el mindazt, amit szépnek tudott az életben. Mintha az éteri tisztasága magasság most bukott volna le a sáros földre. Eddig az álmok színes utcáit járta és most megszurtták lenge lábát aljas tövisek. Ez hát az élet. Ez a mocskok. A fertő.

Agyában kétségbeesett gondolatok villantak meg. Ugy érezte, hogy piszkos vízben furdik és kortyokban kell lenyelnie a piszkos vizet. Ami tisztaság a lelkében áll, mind a piszkos víz fenekére tűnt. Mi hát ő, hogy csak ocsmány érzéssel lehet feleje közeledni. Hirtelen vigyorgó férfiarok tűntek fel körülötte, szemükben utálatos vágy lobogott, mind őt akarta. Hosszu körmű kezek nyultak feléje, mind őt akarta megfogni.

(Folyt. köv.)

